

Durant els mesos de maig i juny, s'ha fet a la nostra ciutat un cicle de cinema dedicat al mestre de l'expressionisme alemany, F.W.Murnau. El cicle ha constatat de sis films emblemàtics del director alemany, cinc corresponents a l'època muda i un de sonor. Les projeccions s'han fet a l'auditori de la Fundació Caixa de Sabadell, un lloc idoni per a aquest tipus d'activitats. Aquesta retrospectiva de Murnau ha estat organitzada conjuntament per Cineclub Sabadell, Fundació Caixa de Sabadell i Ajuntament de Sabadell.

Avui en dia, a un cineclub li pertoca fer una sèrie de tasques diverses per a la divulgació, en tota l'amplitud possible del terme, del cinema. Dins d'aquesta àmplia divulgació cal, però, un crietri que realment doni un tarannà específic a les seves activitats, tal i com porta fent Cineclub Sabadell durant els seus més de quaranta anys de treball en l'àmbit sabadellenc. Seguint amb aquesta voluntat, actualment es dona una gran rellevància als films dels autors contemporanis a la programació regular de **Els dijous del cineclub al Cineart**, que dura nou mesos l'any. En aquestes sessions, es poden veure els últims films dels autors més destacats dels nostres dies, com són, només per anomenar-ne uns quants d'esquillada, John Sayles, David Mamet, Kenneth Branagh, Ken Loach i Emir Kusturika.. A banda, i de forma més concentrada en el temps, proposem puntualment un tipus d'activitat més d'estudi concret, dedicat a un autor clàssic o a un corrent estilístic. Pretenem amb això tenir l'oportunitat de descobrir o de revisar, segons el cas, pel·lícules d'autors que, per la seva mirada personal, han marcat l'evolució de la creació cinematogràfica. El curs passat vàrem fer una extensa retrospectiva del director danès Carl

El cicle dedicat a F. W. Murnau

Feliu Viaplana

Theodor Dreyer, que va ser un cicle molt exitós, tant per la nombrosa assistència de públic com pels continguts, i que ens va demostrar el creixent interès que hi ha per aquest tipus d'activitats culturals. Degut a aquest èxit, enguany ens hem sentit quasi obligats a muntar un cicle de característiques semblants al de Dreyer.

Un cicle d'aquestes característiques, creiem que no es pot limitar tan sols a la projecció dels films i, per això, hem pretès fer una tasca de divulgació i d'estudi de la figura de Murnau i del que ha significat per a l'evolució de la sintaxi cinematogràfica. Aquest principi bàsic d'acompanyar les sessions i cicles de crítiques i anàlisis que permetin als nos-

F. W. Murnau

tres espectadors una coneixença més extensa d'allò que han vist, ha estat, històricament, una de les tasques més reconegudes de Cineclub Sabadell. És, d'altra banda, una tasca fonamental, ja que una major informació sobre els films que es veuen invita a la reflexió, facilita que agradi més allò que s'ha vist i, finalment, desvetlla la inquietud per a conèixer i estudiar altres directors. Per aquest motiu, en el cicle Murnau, vam organitzar una conferència sobre el director alemany a càrrec de l'estudiós i catedràtic de la Universitat de Barcelona Miquel Porter i Moix i hem preparat un dossier Murnau i la seva obra. En aquest dossier, hi ha un apropament biogràfic a la seva persona, dos estudis sobre l'estil i la significació del seu cinema, una panoràmica del context històric, un apropament al moviment de l'expressionisme, un estudi sobre la música dels seus films, diversos escrits i reflexions del mateix Murnau, una filmografia completa i un estudi de cada un dels films que han estat programats per a aquest cicle. És un treball força complet i que aborda la figura de Murnau des de punts de vista purament cinema-

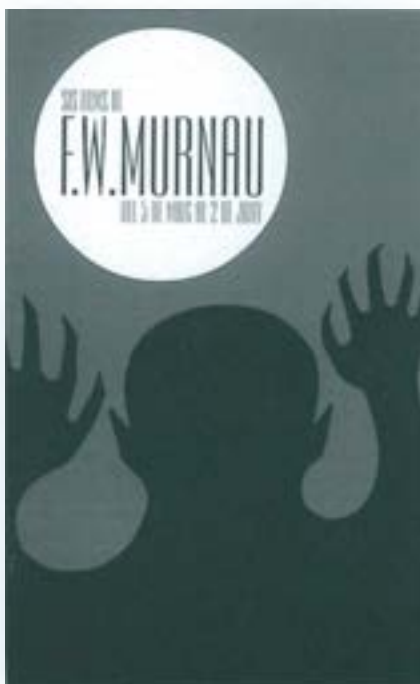

Foto del rodatge de *Faust*

togràfics i des d'altres pròpiament artístics i històrics.

Els films que hem vist en aquesta retrospectiva són: **Nosferatu, eine symphonie des grauens** (1922, *Nosferatu*, el vampiro), **Der letzte mann** (1924, *El último*), **Tartuff** (1925), **Faust** (1926), **Sunrise** (1927, *Amanecer*) i **Tabu** (1931). Els primers cinc films corresponen al període mut i han estat il·lustrats al piano pel mestre Joan Pineda.

El cinema és el mitjà d'expressió que fa servir Murnau per a dissecionar les passions de l'ànima humana amb la sensibilitat d'un artista privilegiat. Perquè Murnau és un poeta i un pintor abans que un cineasta i així ho reflecteix a les seves pel·lícules. En molts dels seus films trobem referències a la pintura i, freqüentment, reproduïx composicions exactes de quadres a la pantalla. A **Nosferatu**, per exemple, trobem imatges extretes directament dels quadres de Caspar David Friederich i d'Edvard Munch, sempre, però, amb una funció dramàtica dins de la

història que ens explica. A **Tabu**, també és molt evident la influència dels quadres de la gent i del paisatge de Taití que va realitzar Paul Gauguin. És que Murnau és un director que fa servir la història per a mostrar imatges icòniques que permeten a l'espectador un apropament bàsicament visual a l'obra. I allí on busca primerament les referències d'aquestes imatges és en la pintura. Tot i que Murnau fa adaptacions d'obres literàries absolutes, com el **Dracula** de Bram Stoker o el **Faust** de Goethe, la força i la creativitat de les seves obres venen més a partir de les imatges que dels arguments. El seu lirisme, la seva sensibilitat i la seva vessant de paisatgista romàntic fan dels seus films veritables obres d'art.

La seva obra, majoritàriament del període mut, ens revela el sentiment d'una època en què es creia en el cinema com un art en constants evolució i innovació. És que el període silent del cinema és d'una inquietud vibrant, a la recerca contínua de noves formes d'expressió cinema-

togràfica. És, segurament, i malgrat la quantitat de material perdut, el període més creatiu, innovador i inquiet de la història del cinema. L'obra de Murnau, com hem pogut veure en aquest cicle, aglutina totes les virtuts i els neguits d'aquesta època d'or.

La voluntat de Cineclub Sabadell és la de donar a conèixer aquests autors que, per la seva significació, han marcat la història de la sintaxi cinematogràfica. Ens proposem de portar a terme un cicle de característiques semblants cada any. Cal pensar, però, que el material de què disposem és molt limitat i no sempre podem fer allò que volem sinó només allò que existeix. Actualment, hi ha molts problemes per a trobar còpies en bones condicions, que ens permetin organitzar cicles d'aquestes característiques. Disposem, però, de suficients films per a fer futures retrospectives dedicades a D.W. Griffith, Sergei Eisenstein i Fritz Lang, més el material que pugui anar arribant en els pròxims anys.

